

DECYZJE

DECYZJA RADY 2010/461/WPZiB

z dnia 26 lipca 2010 r.

w sprawie wsparcia działań komisji przygotowawczej Organizacji do spraw Traktatu o całkowitym zakazie prób jądrowych (CTBTO) w celu zwiększenia jej zdolności monitorowania i kontroli oraz w ramach realizacji strategii UE przeciw rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

i ma status organizacji międzynarodowej, w celu skutecznego wdrażania tego traktatu do czasu ustanowienia CTBTO.

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 26 ust. 2 i art. 31 ust. 1,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Dnia 12 grudnia 2003 r. Rada Europejska przyjęła strategię UE przeciw rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (zwaną dalej „strategią”); rozdział III strategii zawiera wykaz środków, które należy podjąć zarówno w Unii Europejskiej, jak i w państwach trzecich, aby zwalczać rozprzestrzenianie tej broni.

(2) Unia aktywnie realizuje strategię i zapewnia skuteczność środków wymienionych w jej rozdziale III, w szczególności przez przeznaczanie zasobów finansowych na wspieranie poszczególnych projektów prowadzonych przez instytucje wielostronne, takie jak tymczasowy sekretariat techniczny Organizacji do spraw Traktatu o całkowitym zakazie prób jądrowych (CTBTO).

(3) Dnia 17 listopada 2003 r. Rada przyjęła wspólne stanowisko 2003/805/WPZiB w sprawie upowszechnienia i wzmocnienia porozumień wielostronnych w dziedzinie nierozprzestrzeniania broni masowego rażenia oraz środków przenoszenia⁽¹⁾. W tym wspólnym stanowisku wzywa się między innymi do propagowania podpisania i ratyfikacji Traktatu o całkowitym zakazie prób jądrowych (CTBT).

(4) Państwa sygnatariusze CTBT postanowiły powołać komisję przygotowawczą, która posiada zdolność prawną

(5) Szybkie wejście w życie i upowszechnienie CTBT, jak również wzmocnienie systemu monitorowania i kontroli stosowanego przez komisję przygotowawczą CTBTO są ważnymi celami strategii. Próby jądrowe przeprowadzone przez Koreańską Republikę Ludowo-Demokratyczną w październiku 2006 r. i w maju 2009 r. jeszcze bardziej unaocznily, jak ważne jest szybkie wejście w życie CTBT, oraz wskazały na potrzebę przyspieszenia rozbudowy i wzmocnienia systemu monitorowania i kontroli CTBT.

(6) Komisja przygotowawcza CTBTO wypracowuje sposoby najskuteczniejszego wzmocnienia swojego systemu kontroli, w tym poprzez rozwój zdolności w zakresie monitorowania gazów szlachetnych oraz działania, które mają doprowadzić do pełnego włączenia państw sygnatariuszy we wdrażanie systemu kontroli.

(7) W ramach realizacji strategii Rada przyjęła trzy wspólne działania w sprawie wsparcia działań komisji przygotowawczej CTBTO: wspólne działanie 2006/243/WPZiB z dnia 20 marca 2006 r.⁽²⁾ w dziedzinie szkolenia i zwiększania zdolności do kontroli oraz wspólne działania 2007/468/WPZiB z dnia 28 czerwca 2007 r.⁽³⁾ i 2008/588/WPZiB z dnia 15 lipca 2008 r.⁽⁴⁾ w celu zwiększenia zdolności monitorowania i oceny komisji przygotowawczej.

(8) To wsparcie ze strony Unii powinno być kontynuowane.

(9) Techniczne wykonanie niniejszej decyzji powinno zostać powierzone komisji przygotowawczej CTBTO,

⁽¹⁾ Dz.U. L 302 z 20.11.2003, s. 34.

⁽²⁾ Dz.U. L 88 z 25.3.2006, s. 68.

⁽³⁾ Dz.U. L 176 z 6.7.2007, s. 31.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 189 z 17.7.2008, s. 28.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Aby zapewnić stałą i praktyczną realizację niektórych elementów strategii UE przeciw rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (zwanej dalej „strategią”), Unia wspiera działania komisji przygotowawczej Organizacji do spraw Traktatu o całkowitym zakazie prób jądrowych (CTBTO), służące osiągnięciu następujących celów:

— zwiększenie zdolności systemu monitorowania i kontroli CTBT, w tym w dziedzinie wykrywania nuklidów promieniotwórczych,

— zwiększenie zdolności państw sygnatariuszy CTBT do wypełniania wynikających z tego traktatu obowiązków w zakresie kontroli oraz umożliwienie im czerpania w pełni korzyści z udziału w systemie stworzonym przez ten traktat.

2. Projekty, które powinny być wspierane przez Unię, mają następujące konkretne cele:

- a) poprawa działania i trwałości systemu monitorowania i kontroli stosowanego przez komisję przygotowawczą CTBTO;
- b) zwiększenie zdolności kontroli komisji przygotowawczej CTBTO w zakresie inspekcji na miejscu oraz monitorowania i kontroli gazów szlachetnych, w celu wykrywania i identyfikowania ewentualnych eksplozji jądrowych;
- c) dostarczanie państwom Afryki, Ameryki Łacińskiej i regionu Karaibów pomocy technicznej, która ma służyć pełnemu włączeniu państw sygnatariuszy w system monitorowania i kontroli CTBT.

Projekty te są prowadzone z korzyścią dla wszystkich państw sygnatariuszy CTBT.

Szczegółowy opis wspomnianych projektów przedstawiony jest w załączniku.

Artykuł 2

1. Za wdrożenie niniejszej decyzji odpowiada Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (zwany dalej „wysokim przedstawicielem”).

2. Techniczne wykonanie projektów, o których mowa w art. 1 ust. 2, powierza się komisji przygotowawczej CTBTO.

3. Komisja przygotowawcza CTBTO wykonuje swoje zadania pod kierownictwem wysokiego przedstawiciela. W tym celu wysoki przedstawiciel dokonuje niezbędnych uzgodnień z komisją przygotowawczą CTBTO.

Artykuł 3

1. Finansowa kwota odniesienia na wykonanie projektów, o których mowa w art. 1 ust. 2, wynosi 5 280 000 EUR.

2. Wydatkami pokrywanymi z kwoty określonej w ust. 1 zarządza się zgodnie z procedurami i zasadami mającymi zastosowanie do budżetu ogólnego Unii.

3. Komisja Europejska nadzoruje prawidłowe wykorzystanie wkładu Unii, o którym mowa w ust. 1. W tym celu zawiera umowę o finansowaniu z komisją przygotowawczą CTBTO. Umowa o finansowaniu stanowi, że komisja przygotowawcza CTBTO ma zapewnić widoczność wkładu Unii stosownie do jego wielkości.

4. Komisja Europejska dokłada starań, aby umowa o finansowaniu, o której mowa w ust. 3, została zawarta jak najszybciej po wejściu w życie niniejszej decyzji. Informuje ona Radę o wszelkich trudnościach z tym związanych i o dacie zawarcia tej umowy.

Artykuł 4

Wysoki przedstawiciel składa Radzie sprawozdania z wykonania niniejszej decyzji na podstawie regularnych sprawozdań opracowywanych przez komisję przygotowawczą CTBTO. Sprawozdania te stanowią dla Rady podstawę do przeprowadzenia oceny. Komisja Europejska dostarcza informacji na temat finansowych aspektów projektów, o których mowa w art. 3 ust. 3.

Artykuł 5

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej przyjęcia.

Niniejsza decyzja traci moc po upływie 18 miesięcy od daty zawarcia umowy finansowej, o której mowa w art. 3 ust. 3, lub po upływie sześciu miesięcy od daty przyjęcia niniejszej decyzji, jeśli umowa finansowa nie zostanie do tego czasu zawarta.

Sporządzono w Brukseli dnia 26 lipca 2010 r.

W imieniu Rady
S. VANACKERE
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

Wsparcie Unii Europejskiej dla działań komisji przygotowawczej CTBTO w celu zwiększenia jej zdolności monitorowania i kontroli oraz w ramach realizacji strategii UE przeciw rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia

I. WSTĘP

Stworzenie przez komisję przygotowawczą CTBTO sprawnie funkcjonującego systemu monitorowania i kontroli jest kluczowym elementem przygotowań do wdrożenia traktatu CTBT po jego wejściu w życie. Rozwój zdolności komisji przygotowawczej CTBTO w dziedzinie monitorowania gazów szlachetnych stanowi istotne narzędzie umożliwiające ocenę, czy zaobserwowana eksplozja jest próbą jądrową. Ponadto działanie i wydajność systemu monitorowania i kontroli CTBT zależą od wkładu wszystkich państw sygnatariuszy CTBT. Ważne jest zatem, by państwa sygnatariusze miały możliwość udziału w systemie monitorowania i kontroli CTBT oraz wnoszenia w ten system swojego pełnego wkładu.

Unia wesprze cztery projekty, których cele są następujące:

- a) poprawa działania i trwałości sieci pomocniczych stacji seismologicznych w ramach Międzynarodowego Systemu Monitoringu ustanowionego na mocy CTBT;
- b) poprawa systemu kontroli CTBT poprzez zacieśnienie współpracy ze środowiskiem naukowym;
- c) dostarczanie pomocy technicznej państwom sygnatariuszom z Afryki oraz regionu Ameryki Łacińskiej i Karaibów, aby umożliwić im pełne uczestnictwo we wdrażaniu systemu kontroli CTBT i wnoszenia do niego swojego wkładu;
- d) rozbudowa systemu wykrywania gazów szlachetnych opartego na inspekcjach na miejscu.

Ze względu na bardziej sprzyjające uwarunkowania polityczne zwiększają się szanse na wejście w życie traktatu CTBT. Biorąc pod uwagę te nowe uwarunkowania, w nadchodzących latach należy – podejmując pilne działania – w większym stopniu skoncentrować się zarówno na zakończeniu rozbudowy systemu kontroli CTBT, jak i na zapewnieniu jego gotowości i zdolności operacyjnej. Próby jądrowe przeprowadzone przez Koreańską Republikę Ludowo-Demokratyczną w październiku 2006 r. i w maju 2009 r. nie tylko pokazały, jak duże znaczenie ma wprowadzenie powszechnego zakazu prób jądrowych, ale również zwróciły uwagę na konieczność utworzenia skutecznego systemu kontroli umożliwiającego monitorowanie przestrzegania tego zakazu. W pełni działający i wiarygodny system kontroli CTBT stanowić będzie pewne, niezależne narzędzie, dzięki któremu społeczność międzynarodowa będzie w stanie zapewnić przestrzeganie wspomnianego zakazu.

We wspólnych działaniach 2006/243/WPZiB, 2007/468/WPZiB i 2008/588/WPZiB Unia skoncentrowała się na wzmacnianiu podstawowych elementów zdolności kontroli CTBT w zakresie wykrywania gazów szlachetnych, inspekcji na miejscu oraz szkolenia i pomocy technicznej. Podstawą niniejszej propozycji są wcześniejsze wspólne działania; szczególną uwagę zwrócono jednak na elementy, które w zrównoważony sposób zwiększają zdolności kontroli CTBT. Nabiera to szczególnego znaczenia w związku z szansami na wejście traktatu w życie – w tym momencie system kontroli będzie bowiem musiał działać w pełnym zakresie.

Utrzymanie jak najwyższego poziomu dostępności danych, które uzyskano w wyniku kontroli w ramach Międzynarodowego Systemu Monitoringu, stanowić będzie ważny punkt odniesienia przy ocenianiu gotowości operacyjnej systemu kontroli w momencie wejścia traktatu w życie. Projekt I podejmuje zatem w usystematyzowany sposób kwestię działania i trwałości sieci pomocniczych stacji seismologicznych w ramach Międzynarodowego Systemu Monitoringu.

Projekt II dotyczy kluczowego zagadnienia, jakim jest utrzymanie – w dłuższej perspektywie – naukowej i technicznej wiarygodności systemu kontroli CTBT. Ma on zagwarantować, że w odniesieniu do wymogów CTBT w zakresie kontroli uwzględniany i wykorzystywany będzie postęp naukowo-techniczny w konkretnych dziedzinach powiązanych z kontrolą przeprowadzaną na podstawie tego traktatu. Projekt III stanowi bezpośrednią kontynuację projektów w zakresie szkolenia i pomocy technicznej, które przewidziano we wspólnym działaniu 2008/588/WPZiB w odniesieniu do Afryki; zostanie on rozszerzony na niektóre państwa regionu Ameryki Łacińskiej i Karaibów. Projekt IV skupia się na zwiększeniu zdolności w zakresie inspekcji na miejscu przewidzianych w CTBT, poprzez dalsze rozbudowywanie systemu wykrywania gazów szlachetnych (promieniotwórczego ksenonu) opartego na inspekcjach na miejscu.

Wdrażaniem czterech projektów wymienionych powyżej, służących wsparciu działań komisji przygotowawczej CTBTO, zajmie się tymczasowy sekretariat techniczny tej komisji; będzie on również zarządzał tymi projektami.

II. OPIS PROJEKTÓW

Projekt I: Poprawa działania i trwałości sieci pomocniczych stacji seismologicznych w ramach Międzynarodowego Systemu Monitoringu ustanowionego na mocy CTBT

Kontekst

1. W związku z koniecznością zwiększenia wysiłków na rzecz zapewnienia gotowości systemu kontroli CTBT w momencie wejścia w życie tego traktatu, kwestią o pierwszorzędym znaczeniu staje się zapewnienie jak najwyższego poziomu działania i trwałości sieci pomocniczych stacji seismologicznych. Celem niniejszego projektu jest zatem zebranie koniecznych faktów i warunków trwałego działania w odniesieniu do poszczególnych obiektów sieci pomocniczych stacji seismologicznych po to, by podnieść poziom ich trwałości do zalecanego poziomu wymagań technicznych i operacyjnych.
2. Część I pkt 8 protokołu do CTBT przewiduje, że: „W celu uzupełnienia działania sieci podstawowej, pomocnicza sieć 120 stacji przekazuje informacje do Międzynarodowego Centrum Danych na jego wniosek bezpośrednio lub za pośrednictwem krajowego centrum danych. (...) Stacje pomocnicze powinny spełniać wymagania techniczne i eksploatacyjne, wyszczególnione w Instrukcjach dla monitoringu seismologicznego i międzynarodowej wymiany danych seismologicznych. Międzynarodowe Centrum Danych może w dowolnym terminie zwrócić się o dane ze stacji pomocniczych, które powinny zostać bezzwłocznie udostępnione poprzez łącza komputerowe działające w czasie rzeczywistym”. Pomocnicze stacje seismologiczne muszą co do zasady spełniać takie same wymogi techniczne i operacyjne jak podstawowe stacje seismologiczne.
3. Zwykłe koszty bieżące związane z działaniem i konserwacją pomocniczych stacji seismologicznych, w tym z zapewnianiem ich bezpieczeństwa fizycznego, pokrywane są przez państwo odpowiedzialne za dane obiekty. Nie stanowi to problemu w przypadku pomocniczych stacji seismologicznych, które znajdują się w państwach rozwiniętych lub których obsługą zajmują się takie państwa. Jest to jednak duże wyzwanie w przypadku 36 posiadających odpowiednie certyfikaty pomocniczych stacji seismologicznych stanowiących część Międzynarodowego Systemu Monitoringu, które znajdują się w krajach rozwijających się. Wiele spośród tych stacji działa od wielu lat, w związku z czym sprzęt w nich zainstalowany niedługo nie będzie nadawał się do eksploatacji.

Zakres projektu

4. Głównym celem niniejszego projektu jest pomoc władzom lokalnym w usprawnieniu działania i zwiększeniu trwałości sieci pomocniczych stacji seismologicznych stanowiących część Międzynarodowego Systemu Monitoringu. Pomoc ta obejmuje:
 - ocenę obecnego statusu pomocniczych stacji seismologicznych, które posiadają odpowiednie certyfikaty,
 - wizytowanie stacji, podczas którego przeprowadzane będzie kalibrowanie systemu,
 - dodatkowe, przeprowadzane na miejscu, szkolenie lokalnych operatorów stacji – jeśli istnieje taka możliwość,
 - modernizacja infrastruktury i zabezpieczeń – w miarę potrzeb,
 - wymiana systemów zasilania awaryjnego – w miarę potrzeb,
 - wymiana przestarzałego sprzętu/dofinansowanie w celu modernizacji takiego sprzętu.

Koszty działania tych stacji nie będą pokrywane z niniejszego projektu.

5. Przy dokonywaniu wyboru pomocniczych stacji seismologicznych, które zostaną objęte niniejszym projektem, pierwszeństwo przyznane zostanie:
 - pomocniczym stacjom seismologicznym wchodzącym w skład Międzynarodowego Systemu Monitoringu, które posiadają obecnie odpowiednie certyfikaty i które znajdują się w krajach rozwijających się lub w krajach będących w okresie transformacji,
 - pomocniczym stacjom seismologicznym, które obecnie nie są w stanie wykonywać zadań,
 - pomocniczym stacjom seismologicznym, którym grozi utrata zdolności do wykonywania zadań, oraz
 - pomocniczym stacjom seismologicznym wchodzącym w skład Międzynarodowego Systemu Monitoringu, w odniesieniu do których stwierdzono, że mogą zastąpić podstawowe stacje seismologiczne wchodzące w skład tego systemu.
6. Etap I niniejszego projektu obejmie wizytacje stacji służące dokonaniu oceny faktycznego stanu i stałych potrzeb pomocniczych stacji seismologicznych oraz przeprowadzeniu koniecznej konserwacji sprzętu i infrastruktury. Dopiero po przeprowadzeniu takich wizytacji udostępniony zostanie ostateczny wykaz stacji wymagających przeprowadzenia dalszych prac. Ponadto w miarę możliwości podczas pierwszego etapu wymieniony zostanie sprzęt, systemy zasilania awaryjnego, zabezpieczenia i infrastruktura z myślą o tym, by przestarzałe pomocnicze stacje seismologiczne były gotowe w dniu wejścia w życie CTBT.

7. Etap II, który rozpocznie się po wstępnych wizytacjach pomocniczych stacji seismologicznych wymagających natychmiastowej uwagi, polegać będzie na opracowaniu bardziej szczegółowego wykazu stacji wymagających dalszych prac. Wykaz ten będzie efektem etapu I i będzie zawierać szczegółowe informacje na temat wymiany sprzętu, systemów zasilania awaryjnego, zabezpieczeń i infrastruktury, która jest potrzebna do przygotowania przestarzałych pomocniczych stacji seismologicznych na wejście w życie CTBT. Podczas tego etapu zorganizowane zostaną spotkania z władzami lokalnymi państw, w których znajdują się pomocnicze stacje seismologiczne; celem tych spotkań będzie zwiększenie świadomości tych władz w zakresie ich obowiązków wynikających z traktatu w odniesieniu do eksploatacji i konserwacji pomocniczych stacji seismologicznych oraz zachęcenie ich do utworzenia koniecznych struktur wsparcia i zasobów na szczeblu krajowym.
8. Zorganizowane zostaną dwa szczegółowe szkolenia/warsztaty skierowane do operatorów pomocniczych stacji seismologicznych. Jedno z nich prawdopodobnie odbędzie się w Ameryce Południowej, a drugie w Afryce lub Azji.
9. Rezultatem i spodziewaną korzyścią niniejszego projektu będzie zwiększenie zdolności, wiarygodności i długoterminowej trwałości sieci Międzynarodowego Systemu Monitoringu.

Korzyści i rezultaty

10. Spodziewane korzyści to stacje wyposażone w nowoczesny i sprawny sprzęt, w których dostępność danych utrzymywana jest na jak najwyższym poziomie, co zagwarantuje w dłuższej perspektywie naukową i techniczną wiarygodność systemu kontroli. Dzięki pomocy w zakresie sprzętu i szkolenia operatorzy stacji będą w stanie utrzymywać i obsługiwać stacje zgodnie z wymaganymi normami Międzynarodowego Systemu Monitoringu, mając na uwadze długoterminową trwałość i jakość danych.
11. Wysokiemu przedstawicielowi przedłożone zostanie sprawozdanie końcowe, które obejmie następujące informacje:
 - pomocnicze stacje seismologiczne, w których przeprowadzono wizytację, i podjęte działania,
 - środki wydatkowane na poszczególne stacje,
 - wykaz wszystkich władz lokalnych, z którymi się spotkano, i podsumowanie uzgodnionych dalszych działań,
 - wykaz wszystkich sprawozdań opisujących napotkane problemy i sprawozdań z wizytacji (załączonych do sprawozdania końcowego).

Projekt II: Poprawa systemu kontroli CTBT poprzez zacieśnienie współpracy ze środowiskiem naukowym

Kontekst

12. Ze względu na szybki postęp naukowy i techniczny zasadniczym wyzwaniem dla komisji przygotowawczej CTBTO staje się uwzględnianie najnowszych osiągnięć w tych dziedzinach nauki, które leżą u podstaw traktatu CTBT, oraz regularna ocena tych osiągnięć zgodnie z mandatem do przeprowadzania kontroli posiadany przez tę komisję. Utrzymanie wiodącej pozycji w zakresie działań kontrolnych w momencie wejścia w życie CTBT (i w późniejszym okresie) ma zasadnicze znaczenie dla zachowania wiarygodności systemu kontroli CTBT.
13. Traktat CTBT opiera się na nowych osiągnięciach w nauce i technice w większym stopniu niż jakkolwiek inny międzynarodowy traktat dotyczący kontroli zbrojeń. Wszystkie elementy jedyne w swoim rodzaju systemu kontroli CTBT – Międzynarodowy System Monitoringu, obejmujący globalną sieć 337 jednostek monitorujących, Międzynarodowe Centrum Danych, zajmujące się analizą obszernych zbiorów danych, oraz system inspekcji na miejscu, obejmujący szereg kompleksowych technologii – uzależnione są od postępu naukowego i technicznego oraz od bliskich kontaktów i współdziałania ze środowiskiem naukowym.
14. Traktat CTBT i protokół do niego jednoznacznie uprawniają CTBTO do doskonalenia jej technik kontrolnych, wzywając każde państwo stroną do „... współdziałania z Organizacją i innymi Państwami Stronami na rzecz doskonalenia systemu kontroli...” (art. IV ust. 11 CTBT) oraz Międzynarodowe Centrum Danych do „...podnoszenia swojego potencjału technicznego...” (Protokół do CTBT część I pkt 18 lit. b)).
15. Wczesną wiosną 2008 r. tymczasowy sekretariat techniczny uruchomił projekt dotyczący międzynarodowych badań naukowych (*International Scientific Studies – ISS*) z myślą o dokonaniu oceny zdolności i gotowości systemu kontroli CTBT oraz wytypowaniu tych osiągnięć naukowych i technicznych, które mogą zwiększyć zdolności oraz poprawić skuteczność działań podejmowanych przez ten sekretariat. Dzięki szerokiemu zaangażowaniu środowiska naukowo-technicznego w konferencję ISS w czerwcu 2009 r. (ISS09) uzyskano wiele wskazówek na temat tego, jak zwiększyć zdolności kontroli przez zastosowanie nowatorskich technik i metod.

16. W ramach kontynuacji konferencji ISS09 tymczasowy sekretariat techniczny pracuje obecnie nad wykorzystaniem tych pomysłów i wskazówek po to, by faktycznie ulepszyć podejmowane przez siebie działania i zbadać możliwości przeprowadzania kontroli przy zastosowaniu nowych metod. Pod kierunkiem sekretariatu organizowane są poświęcone konkretnym tematom warsztaty z udziałem przedstawicieli środowiska naukowego, które mają służyć rozwinięciu niektórych obiecujących pomysłów przedstawionych w ramach konferencji ISS09. Udzielane są obecnie zamówienia na opracowanie nowych i innowacyjnych działań zaproponowanych podczas warsztatów; rozpoczęto również tworzenie wirtualnego centrum danych (vDEC), które ma stanowić platformę służącą opracowywaniu i testowaniu tych działań. Ewentualne ulepszenia i innowacyjne rozwiązania w zakresie kontroli, wynikające z wykonanych zamówień, zostaną przedstawione do rozważenia organom ds. strategii politycznych komisji przygotowawczej CTBTO.

Cele

17. Celem niniejszego projektu jest usprawnienie systemu kontroli CTBT poprzez wsparcie jak najszerszego zaangażowania środowiska naukowo-technicznego:

- w ocenę bieżących zdolności systemu kontroli CTBT,
- w przyczynienie się do rozwoju technologii, które jeszcze nie zostały w pełni zbadane w przedmiotowym obszarze, oraz
- w dostarczanie solidnych podstaw naukowo-technicznych służących ocenie długoterminowych potrzeb, z myślą o zapewnieniu wiarygodności CTBT.

Zakres projektu

18. Zakres niniejszego projektu obejmuje trzy zadania:

- utworzenie ram zorganizowanej współpracy ze środowiskiem naukowo-technicznym służącej wspieraniu nowych projektów i innowacyjnych rozwiązań z korzyścią dla zdolności kontrolnych CTBT,
- określenie obszarów, w których potencjalny wpływ konkretnych działań badawczo-rozwojowych służących zwiększaniu skuteczności systemu kontroli będzie znaczny, oraz
- opracowanie metod, które następnie zostaną przedstawione do rozważenia organom ds. strategii politycznych.

19. Powyższe zadania zostaną osiągnięte poprzez, po pierwsze, organizowanie poświęconych konkretnym tematom warsztatów, podczas których będą omawiane i wskazywane obszary dysponujące największym potencjałem w zakresie kontroli CTBT, i – po drugie – finansowanie opracowywania i testowania metod nadających się do zastosowania w systemie kontroli. Dzięki utworzeniu centrum vDEC zwiększy się zaangażowanie środowiska naukowo-technicznego i umożliwiony zostanie dostęp do danych i zasobów informatycznych, które mogą zostać wykorzystane w realizowanych projektach.

20. W ramach konferencji ISS09 dokonano przeglądu zdolności systemu kontroli CTBT. Z myślą o niniejszym projekcie tymczasowy sekretariat techniczny dokonuje obecnie zestawienia i oceny informacji i wyników badań przedstawionych w ramach konferencji ISS09. Następnie, w oparciu o sformułowane wnioski,

- Pierwszy etap projektu obejmie serię poświęconych konkretnym tematom warsztatów i spotkań technicznych z naukowcami i ekspertami technicznymi. Warsztaty te, które rozpoczną się w drugiej połowie 2010 r. i na początku 2011 r. i będą stanowiły część zwykłego kalendarza wydarzeń komisji przygotowawczej CTBTO lub będą finansowane z niniejszego projektu, obejmą prezentację i weryfikację technik i działań, które mogą w największym stopniu zwiększyć skuteczność systemu kontroli.
- W etapie II projektu instytucjom naukowo-badawczym zostanie zlecone opracowanie i przetestowanie najbardziej obiecujących rozwiązań zidentyfikowanych w etapie I, po to, żeby przetestowały proponowane rozwiązania i nadały im formę sprawnie działającego oprogramowania. Oprogramowanie to zostanie przedstawione organom ds. strategii politycznych, które rozważą możliwość włączenia ich do tymczasowo działającego systemu kontroli CTBT.

21. Obok działań podejmowanych w etapie I i II szeroko pojmowane środowisko naukowe zostanie zaangażowane w badanie nowych rozwiązań naukowych i technicznych, które mają znaczenie dla systemu kontroli CTBT, z wykorzystaniem prognozowania rozwoju techniki. Te równoległe działania będą prowadzone w latach 2010 i 2011 w formie warsztatów i analiz publikacji naukowych, a ich podstawą będzie również zestawienie i analiza wyników konferencji ISS09. System prognozowania rozwoju techniki ma dostarczać informacji i analiz, które są konieczne do utrzymania wiodącej pozycji w zakresie działań kontrolnych w dającej się przewidzieć przyszłości.

Zarządzanie

22. Tymczasowy sekretariat techniczny, korzystając ewentualnie z pomocy zewnętrznej, będzie zarządzał wszystkimi aspektami niniejszego projektu. Organy ds. strategii politycznych będą regularnie informowane o prowadzonych działaniach i ich potencjalnych korzyściach. Obejmie to streszczenie informacji na temat realizowanych projektów, jak również – w stosownych przypadkach – prezentacje poświęcone konkretnym projektom.
23. Dzięki wykorzystaniu osiągnięć konferencji ISS09 koordynatorzy i podmioty zajmujące się integracją poszczególnych obszarów związanych z kontrolą, którzy brali udział w tej konferencji, będą potencjalnymi kandydatami do wzięcia udziału w organizowaniu i prowadzeniu warsztatów poświęconych konkretnym tematom. Ci wybitni naukowcy będą współpracować z kierownictwem tymczasowego sekretariatu technicznego, co zapewni szeroki udział środowiska naukowego i pomoże zorganizować sesje spotkań i warsztatów wspólnie prowadzonych przez przedstawicieli obu stron.
24. Tymczasowy sekretariat techniczny będzie weryfikował pomysły i ewentualne projekty wypracowane i zalecane w wyniku warsztatów poświęconych konkretnym tematom. Kierownictwo tymczasowego sekretariatu technicznego zapewni ukierunkowanie działań prowadzonych w ramach projektu na ostateczny cel, jakim jest zwiększenie zdolności systemu kontroli.

Centrum vDEC

25. Widoczne są postępy w tworzeniu centrum vDEC, które stanowi podstawowe narzędzie działań tymczasowego sekretariatu technicznego ukierunkowanych na stopniowe zwiększanie jego zdolności. Utworzenie vDEC było początkowo związane z działaniami w zakresie systemów uczących się i eksploracji danych (innowacyjnych metod przetwarzania danych) prowadzonymi w ramach konferencji ISS09; zasadniczym powodem była potrzeba stworzenia platformy wymiany danych i platformy komunikacyjnej, umożliwiających dostęp do danych i oprogramowania tymczasowego sekretariatu technicznego.
26. Uwzględniając te potrzeby, z myślą o zapewnieniu dostępu do danych i narzędzi służących ich przetwarzaniu platforma rozwojowa vDEC (sprzęt komputerowy i oprogramowanie) będzie:
 - służyć wymianie informacji naukowych,
 - zapewniać badaczom pracującym nad usprawnieniem przetwarzania dostęp do obszernego archiwum danych dotyczących parametrów, przebiegów fal i nuklidów promieniotwórczych,
 - zapewniać dostęp do oprogramowania,
 - zapewniać dostęp do wersji testowych przetwarzania potokowego, dzięki czemu można będzie dodawać i testować moduły alternatywne,
 - integrować dodatkowe dane z danymi Międzynarodowego Systemu Monitoringu w celu badania ulepszeń wynikających z takiej integracji.

Technologie służące do monitorowania i inspekcji na miejscu

27. Technologie służące do monitorowania i inspekcji na miejscu leżą u podstaw systemu kontroli CTBT. Konferencja ISS09 umożliwiła zewnętrzną naukową weryfikację tych technologii, jak również zwrócenie uwagi na wiele nowatorskich osiągnięć w tych dziedzinach. Ważne jest, aby jednocześnie móc uchwycić zasadniczą treść przedstawionych informacji oraz zająć się tymi obszarami, w których można w sposób konkretny zwiększyć zdolności kontroli.
28. Obecnie przygotowywane jest zestawienie informacji i wyników badań przedstawionych w posterach i referatach naukowych na konferencji ISS09; zostanie ono udostępnione zarejestrowanym użytkownikom i naukowcom. Zestawienie to stanowić będzie podstawę poświęconych konkretnym obszarom warsztatów i spotkań (etap I), dzięki którym można będzie połączyć wyniki konferencji ISS09 oraz zbadać i zidentyfikować inne obiecujące pomysły warte wykonania z korzyścią dla systemu kontroli CTBT. Sfinansowane zostaną wybrane projekty służące opracowaniu i przetestowaniu najbardziej obiecujących pomysłów (etap II). Wyniki tych projektów zostaną przedłożone pod rozwagę organów ds. strategii politycznych, jeżeli potwierdzona zostanie ich wartość dodana. Korzyścią tego elementu projektu jest zwiększenie skuteczności technologii stosowanych w ramach systemu kontroli CTBT.
29. Wśród zagadnień, którymi można się zająć w etapie II projektu, wymienić można:
 - fuzję danych,
 - identyfikację fazową przebiegów fal,
 - techniki stosowane podczas inspekcji na miejscu, oraz

— zaawansowane przetwarzanie danych i kategoryzowanie wydarzeń do celów analizy nuklidów promieniotwórczych.

Monitorowanie i ocena wydajności systemu w wyszczególnionych powyżej obszarach stanowić będzie priorytetowe działanie, dzięki któremu będzie można określić, jakie rezultaty przynoszą nowo opracowane technologie.

30. Fuzja danych o przebiegach fal była tematem niedawno zorganizowanego spotkania technicznego poświęconego eksploracji danych (innowacyjnym metodom ich przetwarzania), a pomysły przedstawione podczas tego spotkania będzie można objąć finansowaniem przed końcem 2010 r. Dwa podprojekty dotyczące fuzji danych zostały wytypowane do finansowania przez wykonawców: na przykład fuzja danych o przebiegach fal (sejsmicznych, hydroakustycznych i infradźwiękowych) oraz fuzja produktów/danych dotyczących przebiegów fal i nuklidów promieniotwórczych z myślą o wydawaniu biuletynu *Fused Event Bulletin*.
31. Identyfikacja fazowa została wskazana przez tymczasowy sekretariat techniczny jako jeden z obszarów, w odniesieniu do którego środowisko naukowe mogłoby wnieść znaczący wkład. Kwestia ta była – i będzie – omawiana podczas warsztatów na temat eksploracji danych; identyfikacja fazowa będzie również jednym z tematów warsztatu poświęconego infradźwiękom, który odbędzie się pod koniec 2010 r. W 2011 r. zostanie rozpisany przetarg na opracowanie obiecujących technologii i ich przetestowanie przy wykorzystaniu infrastruktury przetwarzania w ramach vDEC.
32. Traktat CTBT zezwala na stosowanie różnych technik podczas inspekcji na miejscu zgodnie z przepisami i ograniczeniami w zakresie zbierania, przechowywania i analizy próbek i pomiarów. W sumie dopuszcza dziewięć kategorii takich technik, spośród których wiele dostosowano do wymogów związanych z przeprowadzaniem inspekcji na miejscu. Trzy spośród tych technik, tj. obserwacje w szerokim zakresie widmowym, aktywne badania sejsmiczne i odwierty, znajdują się – jeśli chodzi o przeprowadzanie inspekcji na miejscu – jeszcze w stadium początkowym, pomimo że są z powodzeniem stosowane do celów prowadzenia poszukiwań geofizycznych, a także do celów handlowych i badawczych. Należy zatem przedyskutować z ekspertami, w jaki sposób techniki te można dostosować do szczególnych uwarunkowań i ograniczeń pojawiających się w przypadku przeprowadzania inspekcji na miejscu: ograniczeń czasowych i ograniczonych zasobów, problemów logistycznych, ewentualnych ograniczeń nałożonych przez państwo stronę inspekcji itp.
33. W drugiej połowie 2010 r. i pierwszej połowie 2011 r. odbędą się trzy spotkania ekspertów z udziałem przedstawicieli firm wydobywczych i instytucji naukowych, a także badaczy i specjalistów ds. prób jądrowych; spotkania te dotyczyć będą następujących tematów:
 - obserwacje w szerokim zakresie widmowym (w tym z zastosowaniem fal podczerwonych) – dozwolone w początkowym etapie przeprowadzania inspekcji na miejscu; w połączeniu z pomiarami radiometrycznymi prowadzonymi z powietrza możliwe jest zidentyfikowanie anomalii na powierzchni ziemi, które mogą być powiązane z przeprowadzonymi próbami jądrowymi,
 - aktywne badania sejsmiczne – mogą być prowadzone w celu wykrycia wnek lub przynajmniej zmian we właściwościach skał wokół miejsca, w którym doszło do podziemnego wybuchu jądrowego,
 - odwierty – służą uzyskaniu próbek pobranych z okolic wneki; dzięki tym próbkom będzie można udzielić rozstrzygającej odpowiedzi na pytanie, czy doszło do przeprowadzenia próby jądrowej.
34. Zważywszy na fakt, że wyżej wymienione techniki stanowią standardowe rozwiązanie w sektorze przemysłowym, po warsztatach zorganizowanych w etapie I nie zostanie przeprowadzony etap II; zalecenia sformułowane podczas spotkań ekspertów przyjmą formę sprawozdania w sprawie stosowania tych technik podczas inspekcji na miejscu, które zostanie przedstawione do wiadomości organom ds. strategii politycznych.
35. Mając na uwadze włączenie technologii dotyczącej gazów szlachetnych do systemu kontroli, konieczne jest usprawnienie przetwarzania danych i kategoryzowania wydarzeń do celów analizy nuklidów promieniotwórczych. W drugiej połowie 2010 r. środowisko naukowe zostanie zaproszone do udziału w warsztatach poświęconych międzynarodowemu eksperymentowi dotyczącemu gazów szlachetnych, podczas których zostaną zestawione i omówione propozycje naukowców w tej dziedzinie. Następnie w 2011 r. zostanie rozpisany przetarg na opracowanie obiecujących technologii i ich przetestowanie przy wykorzystaniu infrastruktury przetwarzania w ramach vDEC.
36. W roku 2011 udzielone zostanie zamówienie na przeprowadzenie oceny wydajności systemu przy wykorzystaniu zasobów vDEC. Udział podmiotów zewnętrznych w ocenie wydajności systemu ma zasadnicze znaczenie dla zachowania wiarygodności naukowej wobec wspólnoty globalnej; zwiększy on również zaufanie państw stron w przypadku gdy będą rozważać możliwość zatwierdzenia systemu kontroli i uruchomienia jego poszczególnych elementów. Oczekuje się, że w wyniku sfinansowania środków służących zwiększeniu wydajności powstaną nowatorskie i udoskonalone środki oceny wydajności systemu, które można będzie przedstawić organom ds. strategii politycznych jako propozycje wprowadzenia udoskonaleń.

Prognozowanie rozwoju techniki

37. Podczas przygotowań do uruchomienia kształtującego się systemu kontroli CTBT uwagę należy również zwrócić na to, jak zachować naukową i techniczną wiarygodność zdolności kontroli tego systemu w perspektywie długoterminowej. Prognozowanie rozwoju techniki, czyli analizowanie osiągnięć naukowych i technicznych, które zwiększyłyby te zdolności w perspektywie długoterminowej, pomoże komisji przygotowawczej CTBTO zająć czołową pozycję w przedmiotowym obszarze. Szeroki udział naukowców i badaczy w konferencji ISS09 stanowi wartościowy wkład i punkt wyjścia dla kompleksowego podejścia do prognozowania rozwoju techniki. Wiedza na temat pojawiających się nowych technologii umożliwia opracowanie planu działania zakładającego włączenie tych technologii do systemu kontroli oraz przedstawienie zaleceń skierowanych do organów ds. strategii politycznych, które mogłyby przygotować plany wdrożenia technologii usprawniających metody monitorowania.
38. W 2009 r. tymczasowy sekretariat techniczny poniósł nakłady na usługi konsultingowe w zakresie prognozowania rozwoju technicznego, w szczególności w celu opracowania i zastosowania analizy publikacji naukowych do dwóch zagadnień objętych tym prognozowaniem. Mając za podstawę te doświadczenia, w niniejszym projekcie przewidziano rozszerzenie – od drugiej połowy 2010 r. – tego sprawdzonego sposobu o cztery dodatkowe zagadnienia, które mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju techniki na użytek systemów CTBT:
- technologie informacyjno-komunikacyjne,
 - źródła energii,
 - czujniki i obrazowanie,
 - systemy interfejsów człowiek/automatyka.
39. Dodatkowo, poza przeprowadzeniem tych analiz, w 2011 r. odbędą się cztery warsztaty poświęcone konkretnym tematom, w których udział wezmą przedstawiciele środowisk naukowo-technicznych i podczas których zostaną bliżej zbadane i rozwinięte te zagadnienia; skutkiem tych warsztatów będzie podniesienie świadomości na temat najnowszych osiągnięć technicznych i zapewnienie najnowocześniejszego poziomu systemów CTBT.
40. Przewiduje się wykupienie licencji na używanie przez 18 miesięcy narzędzi oprogramowania z zakresu prognozowania rozwoju technicznego oraz udzielenie zamówienia na wykonanie usług eksperckich, by zwiększyć i poprawić dostępność i skuteczność istniejącego systemu komunikacyjnego w zakresie prognozowania rozwoju technicznego, który powinien stać się bardziej skutecznym narzędziem i rzeczywistym forum współpracy ze środowiskiem naukowym.
41. Komisja przygotowawcza CTBTO odniesie korzyści z przyszłych postępów w dziedzinie nowych źródeł energii, czujników geofizycznych, automatyzacji i wyświetlaczy obrazowych, ponieważ mogą one między innymi prowadzić do zmniejszenia kosztów działania i zwiększenia wiarygodności stacji, do zautomatyzowanego przetwarzania, a także zwiększenia skuteczności przeprowadzanych analiz.

Wniosek

42. Dzięki szerokiemu zaangażowaniu środowiska naukowo-technicznego w konferencję ISS09 uzyskano wiele wskazówek na temat tego, jak zwiększyć zdolności kontrolne CTBT przy zastosowaniu nowatorskich technik i metod. Tymczasowy sekretariat techniczny pracuje nad wykorzystaniem najbardziej obiecujących pomysłów i propozycji w celu wprowadzenia konkretnych ulepszeń do podejmowanych przez siebie działań i zbadania, jakie możliwości pod względem kontroli prezentują nowe metody.
43. Działania proponowane w niniejszym projekcie obejmą zaangażowanie środowiska naukowo-technicznego w analizę konkretnych kwestii technicznych i opracowywanie innowacyjnych technologii, które zwiększą skuteczność CTBT i usprawnią dokonywanie oceny, poprzez, po pierwsze, zorganizowanie szeregu warsztatów poświęconych badaniu nowych pomysłów, a po drugie – poprzez przetestowanie obiecujących technik i przetworzenie ich na nadające się do zastosowania technologie. Wyniki tych prac zostaną przedstawione organom ds. strategii politycznych, które rozważą możliwość ich włączenia do tymczasowo działającego systemu CTBT.
44. Ponadto szeroko pojmowane środowisko naukowe zostanie zaangażowane w badanie nowych rozwiązań naukowych i technicznych mających znaczenie dla systemu kontroli CTBT. Te działania będą prowadzone w latach 2010 i 2011 w formie warsztatów i analiz publikacji naukowych, a ich podstawą będzie również zestawienie i analiza wyników konferencji ISS09. Celem prognozowania rozwoju techniki jest dostarczanie informacji i analiz potrzebnych do utrzymania wiodącej pozycji w zakresie działań kontrolnych w dającej się przewidzieć przyszłości.

45. Finansowanie początkowe obejmie koszty związane z opracowywaniem i wspieraniem najlepszych pomysłów przedstawionych w ramach konferencji ISS09 oraz prognozowaniem rozwoju techniki. W trakcie realizacji projektu tymczasowy sekretariat techniczny opracuje i udoskonali sposoby i narzędzia służące angażowaniu środowiska naukowego, a także uwypukli wartość współpracy z tym środowiskiem, polegającą na opracowywaniu, testowaniu i wdrażaniu ulepszeń systemu kontroli. Planowane jest (poza niniejszym projektem) rozszerzenie sieci kontaktów na ogólnosiwiatowe środowisko naukowe, co doprowadzi do podniesienia statusu i zwiększenia liczby potencjalnych uczestników wspólnego działania i tym samym pełnego wykorzystania nowatorskich badań pod kątem systemu kontroli.

Projekt III: Pomoc techniczna dla państw sygnatariuszy z Afryki i regionu Ameryki Łacińskiej i Karaibów, aby umożliwić im pełne uczestnictwo we wdrażaniu systemu kontroli CTBT i wnoszenie do niego swojego wkładu

Kontekst

46. Jedną z charakterystycznych cech systemu kontroli CTBT, wyróżniających go spośród systemów kontroli zbrojeń, jest fakt, że państwom sygnatariuszom na bieżąco dostarczane są informacje na temat przestrzegania postanowień traktatu. Kontrola to podstawowy cel systemu monitorowania CTBT, ale technologie i dane Międzynarodowego Systemu Monitoringu są również w dużym stopniu wykorzystywane przez agencje cywilne i rządowe w prowadzonych przez nie analizach, które dotyczą, między innymi: trzęsień ziemi, erupcji wulkanów, wybuchów podwodnych, zmiany klimatu i zjawisk takich jak tsunami.
47. W ostatnich latach wśród krajów rozwijających się znacząco wzrosło zainteresowanie tworzeniem krajowych centrów danych – liczba uczestników tego systemu wzrosła o ok. 20 %; wciąż jednak wiele spośród tych krajów pozbawionych jest pełnego dostępu do systemu CTBT.

W związku z tym tymczasowy sekretariat techniczny podejmuje dodatkowe wysiłki na rzecz zwiększenia liczby krajowych centrów danych, liczby bezpiecznych kont sygnatariuszy, na które można przesyłać dane, i liczby użytkowników z prawem dostępu. Działania te ukierunkowane są w szczególności na 70 państw sygnatariuszy, które jeszcze nie mają dostępu do danych Międzynarodowego Centrum Monitoringu i produktów Międzynarodowego Centrum Danych (29 spośród tych państw znajduje się w Afryce, 8 – w Ameryce Łacińskiej, 10 – na Bliskim Wschodzie i w Azji Południowej, 12 – w Azji Południowo-Wschodniej, w regionie Pacyfiku i Dalekiego Wschodu, 3 – w Europie Wschodniej i 8 – w Ameryce Północnej i Europie Zachodniej). Działania te dotyczą tych państw, które potrzebują wsparcia technicznego tymczasowego sekretariatu technicznego w celu zwiększenia wykorzystania wspomnianych danych i produktów.

48. Na podstawie wspólnego działania 2008/588/WPZiB uruchomiono projekt pomocy technicznej, którego celem jest zwiększenie udziału państw afrykańskich w systemie kontroli CTBT i w związanych z nim korzyściach cywilnych i naukowych. Jako beneficjentów tego projektu wybrano 19 państw afrykańskich. Konieczne są jednak dodatkowe środki na zaspokojenie potrzeb zidentyfikowanych w Afryce i w innych regionach.
49. Proponowany nowy projekt pomocy technicznej stanowi kontynuację projektu zapoczątkowanego na podstawie wspólnego działania 2008/588/WPZiB. Dzięki niemu wsparcie techniczne zostanie rozszerzone na te państwa afrykańskie, których nie można było uwzględnić w pierwszym projekcie, jak również na wybrane państwa w regionie Ameryki Łacińskiej i Karaibów. Przy wyborze proponowanych państw beneficjentów pierwszeństwo przyznane zostanie:
- państwom sygnatariuszom nieposiadającym bezpiecznego konta (37 we wspomnianych dwóch regionach), oraz
 - państwom sygnatariuszom, które co prawda posiadają bezpieczne konto, ale które powinny wzmocnić swoją infrastrukturę techniczną, aby móc częściej korzystać z danych Międzynarodowego Centrum Monitoringu i produktów Międzynarodowego Centrum Danych, co umożliwi im skuteczne uczestniczenie w systemie kontroli oraz wykorzystywanie tych danych do celów cywilnych i naukowych.
50. Aby wesprzeć działania krajowych centrów danych, państwa przyjmujące pomoc muszą zapewnić odpowiednie środki umożliwiające działanie danego obiektu. Zaangażowanie państwa przyjmującego pomoc traktowane jest jako niezbędny warunek, od którego zależy powodzenie projektu.
51. Podobnie jak w przypadku projektu zapoczątkowanego na podstawie wspólnego działania 2008/588/WPZiB, niniejszy projekt przewiduje organizowanie w regionie szkoleń grupowych na temat przetwarzania danych Międzynarodowego Centrum Monitoringu i analizowania produktów Międzynarodowego Centrum Danych oraz, w zależności od potrzeb, dostarczanie podstawowego sprzętu. W miarę możliwości planowane szkolenia i pomoc w innej formie zostaną opracowane z myślą o poszczególnych państwach beneficjentach, po tym, jak przeprowadzona zostanie identyfikacja i ocena potrzeb tych państw w zakresie ustanowienia krajowych centrów danych i bezpiecznych kont sygnatariuszy, a także potrzeb w zakresie korzyści cywilnych i naukowych. Wszystkie działania w państwach beneficjentach będą prowadzone w ścisłej koordynacji z tymczasowym sekretariatem technicznym i przy jego wsparciu, tak by zapewnić skuteczność i trwałe charakter szkoleń i pomocy przewidzianych w niniejszym projekcie, a także by zapewnić odpowiednią harmonizację z działaniami podjętymi na mocy wspólnego działania 2006/243/WPZiB.

52. Na podstawie kryteriów wyboru, o których mowa w pkt 47, tymczasowy sekretariat techniczny przewiduje prowadzenie działań w jak największej liczbie państw spośród wymienionych poniżej, z zastrzeżeniem przeprowadzenia uprzedniej oceny wykonalności uwzględniającej uwarunkowania lokalne panujące w danym momencie:
- Afryka – państwa, które zostały wymienione we wspólnym działaniu 2008/588/WPZiB, ale nie zakwalifikowały się do objęcia projektem zapoczątkowanym na podstawie tego wspólnego działania: Angola, Komory, Suazi, Rwanda, Benin, Gwinea Równikowa, Gwinea, Gwinea-Bissau i Togo, a także: Botswana, Burkina Faso, Kamerun, Republika Zielonego Przylądka, Republika Środkowoafrykańska, Wybrzeże Kości Słoniowej, Kongo-Brazzavile, Dżibuti, Liberia, Madagaskar, Mali, Namibia, Niger, Nigeria i Senegal.
 - region Ameryki Łacińskiej i Karaibów: Antigua i Barbuda, Barbados, Bahamy, Belize, Boliwia, Kostaryka, Republika Dominikańska, Ekwador, Salwador, Grenada, Gwatemala, Gujana, Haiti, Honduras, Jamajka, Panama, Paragwaj, Surinam i Urugwaj.

Korzyści

53. Projekt ma przynieść szereg istotnych korzyści CTBTO i państwom beneficjentom; korzyści te obejmą zapewnienie krajowym centrom danych w państwach beneficjentach wyższego poziomu zdolności technicznych w zakresie:
- utrzymywania i konserwacji działających na ich terytorium stacji Międzynarodowego Centrum Monitoringu,
 - dokonywania analizy danych i produktów związanych z danymi oraz zarządzania nimi. Będzie to korzystne nie tylko do celów kontroli CTBT, ale również do celów oceny ryzyka i zmniejszania skutków klęsk żywiołowych dzięki działaniom w zakresie ostrzegania przez katastrofami, gotowości i łagodzenia skutków.
54. Dzięki temu państwa, które utworzą krajowe centra danych, będą mogły otrzymywać i analizować nieprzetworzone dane przekazywane przez Międzynarodowe Centrum Danych w czasie rzeczywistym. Państwa tworzące krajowe centra danych otrzymają od tymczasowego sekretariatu technicznego wsparcie techniczne i wsparcie w zakresie zasobów ludzkich; takie wsparcie pomoże otrzymującym je państwom rozwinąć i utrzymać zdolności techniczne niezbędne do pełnego uczestnictwa w systemie kontroli CTBT. Dodatkową korzyścią będzie większe zrozumienie przez państwa beneficjentów, w jaki sposób utworzenie krajowego centrum danych może im pomóc wzbogacić własną bazę naukową i w jaki sposób dane Międzynarodowego Systemu Monitoringu mogą być wykorzystywane do analizowania wydarzeń w regionie.

Opis

55. Tymczasowy sekretariat techniczny udostępni dwóch ekspertów technicznych ds. niniejszego projektu, którzy pełnić będą funkcję konsultantów i którzy będą się znajdować w dwóch wyżej wymienionych regionach lub w Wiedniu; będą oni koordynować wszelkie swoje działania, konsultując się z kierownictwem tymczasowego sekretariatu technicznego, który będzie te działania zatwierdzał.

Etap 1: Wizytacje w celu przeprowadzenia oceny technicznej

56. W państwach, które mogą uzyskać status beneficjenta, wymienionych powyżej, przeprowadzone zostaną wizytacje w celu przeprowadzenia oceny stopnia znajomości i wykorzystania danych Międzynarodowego Centrum Monitoringu i produktów Międzynarodowego Centrum Danych. Eksperci będą współdziałać z władzami krajowymi (wyznaczonymi lub powołanymi przez zainteresowane państwa na podstawie art. III CTBT), by móc zrozumieć bieżące potrzeby i oczekiwania oraz by zwiększyć wiedzę na temat danych Międzynarodowego Centrum Monitoringu i produktów Międzynarodowego Centrum Danych, w tym na temat ich potencjalnych zastosowań do celów cywilnych i naukowych. Ponadto zostanie nawiązany kontakt z innymi odpowiednimi instytucjami w każdym państwie, które mogłyby odnieść korzyści ze stosowania danych Międzynarodowego Centrum Monitoringu i produktów Międzynarodowego Centrum Danych. Podejmowane będą stosowne działania ułatwiające nawiązywanie kontaktów między władzami krajowymi a odpowiednimi instytucjami. W państwach, w których istnieje krajowe centrum danych, sytuacja każdego z nich zostanie oceniona pod względem personelu i infrastruktury (w tym sprzętu komputerowego i dostępu do Internetu), aby określić priorytetowe działania.

Etap 2: Szkolenie

57. Organizowane będą regionalne sesje szkoleniowe, podczas których spotkają się uczestnicy reprezentujący instytucje określone w etapie I. Szkolenie to dostarczy wiedzy technicznej na temat danych Międzynarodowego Centrum Monitoringu i produktów Międzynarodowego Centrum Danych. Podczas szkolenia uczestnicy będą korzystać z oprogramowania tymczasowego sekretariatu technicznego opracowanego dla krajowych centrów danych, które może być używane do uzyskania dostępu do danych Międzynarodowego Centrum Monitoringu i produktów Międzynarodowego Centrum Danych oraz do ich analizy. Szkolenie to stworzy również sposobność rozwijania współpracy między personelem technicznym instytucji znajdujących się w danym regionie.
58. Następnie wybranym krajowym centrom danych zostanie dostarczona pomoc techniczna w zwiększonym zakresie, dzięki której będą one mogły dostosować do swoich szczególnych potrzeb wiedzę zdobytą podczas szkolenia regionalnego. Szkolenie to będzie dostosowane do potrzeb każdego krajowego centrum danych i poziomu umiejętności pracowników tego centrum; będzie ono również uwzględniało języki urzędowe państw beneficjentów. Uczestnicy zainstalują i skonfigurują oprogramowanie w krajowym centrum danych przy pomocy eksperta technicznego oraz ustalą rutynowe postępowanie w przypadku gromadzenia, przetwarzania, analizowania i przekazywania danych zgodnie z potrzebami każdej władzy krajowej. Ponadto w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby niektórym państwom zostanie przekazane podstawowe wyposażenie krajowego centrum danych, w tym sprzęt komputerowy i urządzenia peryferyjne. W przypadku przekazania takiego wyposażenia ekspert techniczny przeprowadzi również szkolenie w zakresie instalacji, konserwacji i działania tego wyposażenia.

Etap 3: Dalsze działania

59. Aby utrwalić nabyte umiejętności lub zlikwidować niedociągnięcia pozostałe po etapie I, przeprowadzona zostanie ponowna wizytacja w krajach beneficjentach, by ocenić, w jaki sposób uczestnicy wykorzystują wiedzę uzyskaną podczas sesji szkoleniowych w etapie I.
60. Celem tych krótszych wizytacji przeprowadzanych w ramach dalszych działań będzie upewnienie się, że lokalny personel techniczny potrafi w swoich rutynowych działaniach korzystać z danych Międzynarodowego Centrum Monitoringu i produktów Międzynarodowego Centrum Danych. Działania te zostaną dostosowane do lokalnych potrzeb i umiejętności, z myślą o nadaniu im trwałego charakteru, tak by były kontynuowane nawet po zakończeniu niniejszego projektu. Podsumowujące sprawozdanie końcowe, przygotowane osobno dla każdego państwa beneficjenta, stanowić będzie podstawę dalszych działań w danym państwie.

Czas trwania projektu

61. Przewiduje się, że – w zależności od oszacowanych potrzeb państwa beneficjenta – pobyt ekspertów technicznych wynosić będzie od trzech do sześciu tygodni w każdym z tych państw. Całkowita długość pobytu w państwach beneficjentach szacowana jest na 12–15 miesięcy. Całkowity szacowany czas realizacji niniejszego projektu wynosi 18 miesięcy.

Projekt IV: Zwiększanie zdolności w zakresie inspekcji na miejscu przewidzianych w CTBT poprzez opracowanie systemu wykrywania w terenie gazów szlachetnych (promieniotwórczego ksenonu) opartego na inspekcjach na miejscu (OSI XeFDS)

Kontekst

62. W ostatnich latach kwestia wykrywania gazów szlachetnych nabrała dużego znaczenia, zwłaszcza w kontekście dwóch prób jądrowych przeprowadzonych przez Koreańską Republikę Ludowo-Demokratyczną w 2006 i 2009 r. Rozwijanie zdolności w tym zakresie, zwłaszcza do celów przeprowadzania inspekcji na miejscu, stanowi zatem kluczowy element zapewniający funkcjonowanie w przyszłości kontroli zgodności z CTBT. Przeprowadzone w ostatnich latach ćwiczenia w zakresie przeprowadzania inspekcji na miejscu, takie jak zintegrowane ćwiczenie w terenie w 2008 r. (IFE08) w Kazachstanie, wstępny ogólny test sprzętu do wykrywania promieniotwórczego ksenonu w 2006 r., a także eksperyment dotyczący gazów szlachetnych (NG09), przeprowadzony na Słowacji jesienią 2009 r., stały się źródłem wartościowych doświadczeń operacyjnych, jeśli chodzi o wymogi systemu OSI XeFDS. Na podstawie wyników analiz opracowanych po przeprowadzeniu wspomnianych ćwiczeń stało się jasne, że istniejące systemy wykrywania gazów szlachetnych nie spełniają specyficznych dla działania w terenie warunków, z którymi można się spotkać podczas faktycznego przeprowadzania inspekcji na miejscu⁽¹⁾. Stwierdzono, że istnieją trzy główne przyczyny techniczne takiego stanu rzeczy:

- Jeśli chodzi o ilość próbek, z technik pobierania próbek gazu zawartego w glebie wynika, że konieczne jest przetwarzanie od 10 do 30 próbek dziennie. Jeżeli podczas inspekcji na miejscu pobieraniem próbek gazu w stanie wolnym i zawartego w glebie mogą się zajmować nawet cztery zespoły, to jedna jednostka analityczna, która dysponuje tylko dwoma czujnikami, nie jest w stanie zbadać takiej ilości próbek. Jest to zasadnicze utrudnienie odnoszące się do wszystkich metod wykrywania gazów szlachetnych.
- Doświadczenie płynące z ćwiczenia IFE08 pokazało, że potrzeby operacyjne w zakresie inspekcji na miejscu bazują na szczelnym i zamkniętym łańcuchu nadzoru.
- Niezbędne okazuje się zmniejszenie wagi i objętości systemu wykrywania gazów szlachetnych stosowanego podczas inspekcji na miejscu, ze względu na rygorystyczne rozwiązania logistyczne i prawdopodobieństwo przeprowadzenia operacji w odległych lokalizacjach i w trudnych warunkach klimatycznych, a także ze względu na utrudnienia wynikające z ograniczonego dostępu do energii. Szczególny nacisk należy położyć na to, żeby konstrukcja systemu zapewniała jego wysoką odporność na warunki zewnętrzne, w których będzie on działał w terenie.

Cel projektu

63. Niniejszy projekt ma służyć przeprojektowaniu i przedstawieniu prototypu modułowego systemu OSI XeFDS, który spełni szczególne wymogi związane z inspekcją na miejscu, zwłaszcza pod względem potencjalnej ilości przebadanych próbek gazów szlachetnych i możliwości transportowania. Celem jest dostarczenie systemu w terminie umożliwiającym przygotowania do następnego zintegrowanego ćwiczenia w terenie w 2013 r. (IFE13).

Zakres projektu

64. Aby odpowiedzieć na wyżej opisane potrzeby w zakresie systemu wykrywania gazów szlachetnych stosowanego podczas inspekcji na miejscu, potencjalni dostawcy zostaną poproszeni o przedstawienie propozycji rozwiązań, które powinny spełniać następujące wymagania techniczne:

- System modułowy: Opracowanie modułowego sprzętu przeznaczonego do wykrywania promieniotwórczego ksenonu podczas inspekcji na miejscu; powinien się on składać z jednej centralnej jednostki przetwarzającej, która będzie musiała równocześnie i w taki sam sposób kontrolować różne komory analityczne. Niniejszy projekt ma tylko objąć dostarczenie tymczasowemu sekretariatowi technicznemu jednej jednostki bazowej i dwóch dołączanych jednostek, każda z nich z dwiema komorami analitycznymi (w sumie cztery). W przypadku początkowej pary modułowych jednostek analitycznych możliwa będzie jednak ich późniejsza modernizacja poprzez dodanie par dodatkowych czujników, na przykład przez podłączenie maksymalnie 16 par komór analitycznych do jednej jednostki bazowej.

⁽¹⁾ Systemy wykrywania gazów szlachetnych zamawiane na podstawie wspólnego działania 2008/588/WPZiB obejmują sprzęt nadający się do transportu, który spełnia warunki rozmieszczania w charakterze „ruchomych stacji bazowych” do celu prowadzenia globalnych, ciągłych pomiarów promieniotwórczego ksenonu w tle; systemy te nie zostały jednak zaprojektowane do celów przeprowadzania inspekcji na miejscu. Systemami tymi będzie zarządzał tymczasowy sekretariat techniczny; będą one służyć jako jednostki szkoleniowe służące przeprowadzaniu inspekcji na miejscu oraz jako ruchomy system zapasowy, z którego korzystać będzie Międzynarodowy System Monitoringu.

- Przeprojektowanie geometrii: Niniejszy projekt obejmuje nie tylko techniczne i funkcjonalne zmiany konstrukcyjne, lecz także przeprojektowanie geometrii, co umożliwi spełnienie szczególnych wymogów operacyjnych odnoszących się do inspekcji na miejscu. Jeśli chodzi o przeprojektowanie i wartość dodaną niniejszego projektu, wyzwaniem jest znaczne zmniejszenie rozmiarów istniejących systemów, przy jednoczesnym zachowaniu ich początkowych zdolności wykrywania gazów szlachetnych rzędu 1 mBq/m³. Wszystkie wykrywacze gazów szlachetnych w obudowie modułowej powinny zatem być w stanie działać w różnych warunkach klimatycznych bez konieczności skomplikowanego stosowania ciekłego azotu albo będą używać energii elektrycznej do chłodzenia termoelektrycznego (w razie potrzeby).
 - Projekt elektryczny systemu OSI XeFDS powinien być jak najbardziej energooszczędny, by zminimalizować zużycie energii elektrycznej podczas korzystania z tego systemu w terenie.
 - Aby uszczelnić łańcuch nadzoru, system będzie musiał umożliwiać monitorowanie wszystkich etapów operacyjnych w czasie rzeczywistym z rejestratora danych rejestrującego parametry sprzętu, liczbę próbek, działania operacyjne itp. Do osiągnięcia tego celu konieczne będą odpowiednie zmiany oprogramowania operacyjnego.
65. Po dostarczeniu prototypu systemu modułowego przewiduje się rozpoczęcie etapu zatwierdzenia, testowania i szkolenia, tak by zapewnić działanie systemu podczas ćwiczenia IFE13.
66. Dalsze specyfikacje w zakresie opracowywania systemu i szczególne wymagania techniczne dotyczące go będą opierać się w przyszłości – poza wyżej opisanymi ogólnymi wymaganiami technicznymi – na szczegółowych wynikach eksperymentu NG09 i na dyskusjach technicznych, które mają się odbyć podczas zaplanowanego na drugi kwartał 2010 r. spotkania ekspertów ds. gazów szlachetnych. Niemniej jednak główne ustalenia i wnioski wynikające z eksperckich dyskusji podczas eksperymentu NG09 zostały uwzględnione przy przygotowywaniu niniejszego projektu i prawdopodobnie nie ulegną zmianie ani w sprawozdaniu, ani w wymaganiach dotyczących projektu.

Korzyści

67. Zwiększanie zdolności wykrywania gazów szlachetnych stanowi zasadniczy wymóg gotowości operacyjnej inspekcji na miejscu, a tym samym także skuteczności i wiarygodności systemu kontroli CTBT. Oczekuje się, że dzięki niniejszemu projektowi przed rozpoczęciem ćwiczenia IFE13 przygotowana zostanie jedna, w pełni działająca i dająca się łatwo transportować jednostka bazowa wyposażona w dwie pary modułowych, dołączanych czujników. Zwiększy to w znacznym stopniu zdolności wykrywania gazów szlachetnych podczas inspekcji na miejscu przy jednoczesnym zachowaniu zdolności wykrywania rzędu 1 mBq/m³.
68. Planowany system modułowy umożliwi również łatwe modernizowanie istniejącego sprzętu komputerowego przed rozpoczęciem poszczególnych inspekcji na miejscu, dzięki prostej możliwości dodawania do jednego głównego systemu dodatkowych modułów czujników, takich jak duże dołączane jednostki. Co więcej, znacznie łatwiejsze staną się konserwacja i montaż części zamiennych w warunkach polowych podczas inspekcji na miejscu.

Czas trwania projektu

69. Mając na uwadze podobne projekty techniczne wprowadzające zmiany konstrukcyjne, można się spodziewać, że dwuosobowy zespół projektowy będzie musiał pracować bez przerwy przez dwa lata; maksymalny czas trwania całego projektu określa się na dwa lata.
70. Projekt powinien rozpocząć się w trzecim kwartale 2010 r. i zakończyć się w roku 2012. Kolejne etapy działania i terminy przedstawiono poniżej:
- Etap I Opracowywanie koncepcji i planu projektu III.2010–VI.2010
 - Etap II Zbudowanie jednego prototypu systemu OSI XeFDS I.2011–II.2011
 - Etap III Testowanie prototypu i dopracowywanie koncepcji III.2011
 - Etap IV Testowanie poprawionego prototypu IV.2011
 - Etap V Produkcja jednego poprawionego systemu OSI XeFDS I.2012–III.2012 (*jedna jednostka bazowa, cztery czujniki/dwie pary czujników*)
 - Etap VI Dostarczenie systemu i wstępne szkolenie poświęcone zapoznawaniu się ze sprzętem IV.2012

71. Wyżej wymienione terminy dopuszczają wewnętrzną elastyczność. Niemniej jednak szkolenie zastępców inspektorów ds. systemu wykrywania gazów szlachetnych opartego na inspekcjach na miejscu stanowi niezbędny warunek działania systemu podczas planowanego ćwiczenia IFE13. Datę dostarczenia przetestowanego systemu OSI XeFDS, który będzie składał się z jednej jednostki bazowej i dwóch modułowych par komór analitycznych, ustala się zatem na dzień 31 grudnia 2012 r. Zważywszy na znaczne ograniczenia czasowe, podjęte zostaną działania na rzecz rozpoczęcia i przeprowadzenia etapu zgłoszenia (etapu wstępnego) niniejszego projektu równocześnie z etapem opracowywania koncepcji i wstępnego planu projektu (etapem I).

III. CZAS TRWANIA PROJEKTÓW

Całkowity szacowany czas realizacji projektów wynosi 18 miesięcy.

IV. BENEFICJENCI

Beneficjentami projektów, których wsparcie przewidziane jest w niniejszej decyzji, są wszystkie państwa sygnatariusze CTBT, a także komisja przygotowawcza CTBTO.

Ostateczny wybór państw beneficjentów projektu „Pomoc techniczna” zostanie dokonany w drodze konsultacji między jednostką realizującą projekty a wysokim przedstawicielem na forum odpowiedniej grupy roboczej Rady. Ostateczna decyzja zapadnie na podstawie propozycji jednostki realizującej projekty zgodnie z art. 2 ust. 2 niniejszej decyzji.

V. JEDNOSTKA REALIZUJĄCA PROJEKTY

Techniczna realizacja projektów zostanie powierzona komisji przygotowawczej CTBTO. Projekty będą bezpośrednio realizowane przez personel komisji przygotowawczej CTBTO, ekspertów z państw sygnatariuszy CTBT i wykonawców. Jeśli chodzi o wykonawców, zamówienia na wszelkie towary, prace lub usługi udzielone przez komisję przygotowawczą CTBTO w związku z niniejszą decyzją będą realizowane zgodnie z postanowieniami umowy finansowej, która zostanie zawarta pomiędzy Komisją Europejską a komisją przygotowawczą CTBTO.

Jednostka realizująca projekty przygotowuje:

- sprawozdanie śródkresowe po upływie pierwszych sześciu miesięcy od rozpoczęcia realizacji projektów,
- sprawozdanie końcowe nie później niż po upływie miesiąca od zakończenia realizacji projektów.

Sprawozdania zostaną przesłane wysokiemu przedstawicielowi.

VI. UCZESTNICY REPREZENTUJĄCY STRONY TRZECIE

Projekty będą finansowane w całości na podstawie niniejszej decyzji. Eksperti z komisji przygotowawczej CTBTO oraz z państw sygnatariuszy CTBT mogą być uważani za uczestników reprezentujących strony trzecie. Będą oni pracować zgodnie ze standardowymi zasadami działania obowiązującymi ekspertów komisji przygotowawczej CTBTO.